

دوره دهم – سال چهارم
تاریخ چاپ: ۱۳۹۸/۹/۱۸

شماره چاپ: ۱۷۱۲
شماره ثبت: ۶۸۷

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

۱۱. بخش آموزش و پرورش

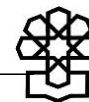
کد موضوعی: ۲۷۰
شماره مسلسل: ۱۶۷۸۵
آذرماه ۱۳۹۸

معاونت پژوهش‌های اجتماعی – فرهنگی
دفتر: مطالعات آموزش و فرهنگ

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	خلاصه مدیریتی.....
۳.....	مقدمه.....
۳.....	آمارهای مهم وزارت آموزش و پرورش در بررسی بودجه.....
۴.....	بررسی لایحه بودجه ۱۳۹۹ وزارت آموزش و پرورش.....
الف) بررسی تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور مربوط به وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه.....	۴.....
ب) توصیف اعتبارات آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه در لایحه بودجه ۱۳۹۹.....	۶.....
ج) تحلیل اعتبارات وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه.....	۸.....
جمع‌بندی.....	۱۱.....
پیشنهادهای.....	۱۲.....
پیوست.....	۱۶.....
منابع و مآخذ.....	۲۵.....

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

۱۱. بخش آموزش و پرورش

خلاصه مدیریتی

مجموع اعتبارات وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه آن بدون اعتبارات متفرقه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ نسبت به قانون ۱۳۹۸ به میزان ۲۳/۴۳ درصد افزایش داشته است. اما جمع کلی اعتبارات این دستگاه با ردیف‌های متفرقه انتقال نیافته در قانون بودجه ۱۳۹۸ بیش از ۵۴ هزار میلیارد تومان بوده که با رشد ۱۸/۰۷ درصدی در لایحه ۱۳۹۹ به بیش از ۶۴ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. در ادامه به برخی از مهم‌ترین یافته‌های بررسی لایحه بودجه ۱۳۹۹ وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه اشاره می‌شود:

- در قانون بودجه ۱۳۹۸، حوزه آموزش و پرورش دارای ۸ ردیف مستقل بوده است که بر مبنای تقسیم‌بندی دستگاه‌ها به سیاستگذار و مجری در لایحه ۱۳۹۹، همه ردیف‌های مذکور حذف و در ذیل ردیف وزارت آموزش و پرورش به عنوان دستگاه سیاستگذار قرار گرفته‌اند. این اقدام باعث افزایش تمرکز در حوزه ستادی دستگاه خواهد شد، در حالی که کاهش تمرکز از حوزه‌های ستادی و توجه به مدارس و اقتضائات آنها و توزیع عادلانه بودجه بر مبنای نیازهای واقعی آنها از پیش‌شرط‌های اصلی بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد در حوزه آموزش و پرورش است. از سوی دیگر بر مبنای سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش و سند تحول بنیادین کاهش تمرکز و ارتقای نقش و اختیارات مدرسه در تحقق اهداف و مأموریت‌ها، یکی از رویکردهای مهم است که در نظام بودجه‌ریزی نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

- از مهم‌ترین شاخص‌های بررسی تناسب بودجه، بررسی سهم دانش‌آموزان هریک از دوره‌های تحصیلی ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم نظری است. نکته قابل تأمل در این باره، سهم بیش از دو برابری هر دانش‌آموز دوره متوسطه دوم نظری، نسبت به سهم هر دانش‌آموز دوره ابتدایی است که در تضاد آشکار با اصل عدالت‌محوری و مغایر با رویکردهای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است. در راهکار ۱۲/۲ سند تحول بنیادین، «فراهم آوردن تسهیلات و امتیازات مناسب برای جذب و نگهداشت نیروهای کارآمد در دوره ابتدایی و تقویت نگاه تخصصی زیربنایی به این دوره تحصیلی» به صراحت مورد تأکید قرار گرفته است.

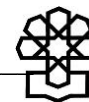
- به نظر می‌رسد یکی از دلایل تفاوت میان سرانه دانش‌آموز دوره ابتدایی و متوسطه به ساماندهی و مدیریت منابع انسانی در این دوره مرتبط است. پدیده هم‌زمان «مازاد» و «کمبود» نیروی انسانی در دوره متوسطه به دلیل ضعف در مدیریت منابع انسانی و به‌طور خاص نقل‌وانتقال بی‌سامان معلمان سبب شده در برخی شهرها و مناطق برخوردار مازاد معلم و در مناطق حاشیه‌ای و کمتر برخوردار کمبود معلم به وجود بیاید.

- سهم سرانه هر دانش‌آموز مشمول طرح خرید خدمات آموزشی در هر سه دوره یکسان و برابر یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومان است. مقایسه این ارقام با سرانه دانش‌آموزان هریک از دوره‌ها نشان‌دهنده تفاوتی از حدود سه برابر تا هفت برابر است. از طرفی تفاوت دو تا سه برابری میان سرانه دانش‌آموزان عادی در سه دوره ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم (نظری) و اختصاص اعتبار یکسان ۱/۲ میلیون تومان برای دانش‌آموزان هر سه دوره برای مشمولین طرح خرید خدمات نیز نکته قابل تأمل و پُرابهامی است، با این پرسش که؛ با چه منطقی هزینه سرانه دانش‌آموزان خرید خدماتی به میزان سه تا هفت برابر کمتر از دیگر دانش‌آموزان است؟

- درآمد اختصاصی حاصل از چهار درصد شهریه مدارس غیردولتی موضوع ماده (۲۰) قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی مصوب ۱۳۹۵ محل ابهام است. در قانون بودجه ۱۳۹۸ و لایحه بودجه ۱۳۹۹ ردیف درآمدی با این عنوان دیده نمی‌شود. مبلغی که در جدول درآمد اختصاصی سازمان مدارس غیردولتی با عنوان درآمد متفرقه ذکر شده است، ۲۵ میلیارد تومان است. با فرض یک میلیون و ۲۰۰ هزار دانش‌آموز برای مدارس غیردولتی و میانگین شهریه پنج میلیون تومان، درآمد اختصاصی ناشی از این بند قانونی، بالغ بر ۲۴۰ میلیارد تومان می‌شود. مقایسه این دو عدد نشان‌دهنده آن است که در حدود یک‌دهم درآمد اختصاصی ناشی از قانون مدارس غیردولتی در بودجه لحاظ شده است.

- یکی از موارد قابل توجه در بودجه وزارت آموزش و پرورش برنامه پژوهش‌های کاربردی است که ذیل هشت سازمان تابعه این وزارتخانه تقسیم شده است که عبارتند از: وزارت آموزش و پرورش (حوزه ستادی) دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش، ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها، پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، سازمان مدارس غیردولتی و مرکز توسعه مشارکت‌های مردمی، سازمان آموزش و پرورش استثنایی و سازمان نهضت سوادآموزی. همه اینها در حالی است که فقط مأموریت پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش و تا حدودی دانشگاه فرهنگیان پژوهش در باب مسائل آموزش و پرورش است.

- با وجود آنکه جمع اعتبارات وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه آن حدود ۱۸ درصد افزایش داشته است، اما نکته قابل توجه آنکه عموماً ردیف‌ها و برنامه‌های مرتبط با عدالت آموزشی و

کیفیت آموزشی کاهش اعتبار داشته‌اند و یا افزایش مناسبی نداشته‌اند، برای نمونه کاهش (۴۵/۳۶) درصدی ردیف «کیفیت‌بخشی به فعالیت‌های آموزشی و پرورشی و توسعه عدالت آموزشی»، کاهش (۲۹/۵۲) درصدی ردیف «توسعه کمی و کیفی آموزش پیش از دبستان»، کاهش حدود ۷۶ درصدی «برنامه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان»، کاهش بیش از ۲۹ درصدی برنامه آموزش پیش از دبستان، کاهش بیش از ۸ درصدی برنامه توانبخشی دانش‌آموزان استثنایی.

مقدمه

بودجه آموزش و پرورش یکی از مهم‌ترین و پُرچالش‌ترین موضوعات اقتصاد آموزش و پرورش است که تأثیرات مثبت و منفی آن در آینده کشور بسیار چشمگیر و عموماً در یک افق بلندمدت قابل بررسی است. سهم آموزش و پرورش از تولید ناخالص داخلی و سهم آن از بودجه عمومی دولت، دو شاخص مهم برای تعیین میزان توجه به آموزش و پرورش و مهم‌ترین پرسش‌های همگانی در این باره هستند.

مهم‌ترین مسئله‌ای که در بودجه آموزش و پرورش وجود دارد، مؤلفه‌ها و سازوکار برآورد و تعیین بودجه آموزش و پرورش است. مؤلفه‌های تعیین بودجه آموزش و پرورش مبتنی بر یک نگرش غیرعلمی شکل گرفته‌اند که فهم و تحلیل بودجه را مشکل می‌سازند و به تبع آن قدرت دفاع از آن را برای تحلیلگران و منتقدان به شدت کاهش می‌دهد.

علاوه بر سهم آموزش و پرورش از بودجه عمومی دولت؛ «ساختار درونی»، «عدالت‌محوری» و «شفافیت» نیز شاخص‌های مهم دیگری هستند که نشانگر هوشمندی، صحت و تناسب در تدوین بودجه هستند. عدالت‌محوری در توزیع اعتبارات میان بخش‌ها و برنامه‌های مختلف مهم‌ترین مسئله‌ای است که با طراحی شاخص‌های مناسب قابل دستیابی است. از دیگر شاخص‌هایی که در بودجه آموزش و پرورش اهمیت دارد؛ «ابتنای بودجه بر اهداف سند تحول بنیادین»، «مدرسه‌محوری» و «کاهش تمرکز» هستند که ضرورت دارد در رویکردها، ساختار و ردیف‌های بودجه مورد توجه قرار گیرند.

از این رو در این گزارش تحلیلی در نظر است، بررسی بودجه آموزش و پرورش با یک نگرش نظام‌مند و مبتنی بر شاخص‌های متناسب ملی در حوزه آموزش و پرورش مورد بررسی قرار گیرد.

آمارهای مهم وزارت آموزش و پرورش در بررسی بودجه

در این قسمت برای روشن شدن حجم و دامنه مسئولیت‌های وزارت آموزش و پرورش، آمارهای کلان این دستگاه را مرور کرده تا بتوان دریافت که بودجه و اعتبارات این وزارتخانه چه تناسبی با حجم مسئولیت‌ها و مأموریت‌های آن دارد.

جدول ۱. آمار وزارت آموزش و پرورش

سال تحصیلی	تعداد دانش‌آموزان	تعداد مدارس	تعداد کلاس‌ها	تعداد کارکنان
۱۳۹۶-۱۳۹۷	۱۳,۶۵۰,۷۳۹	۱۱۴,۴۲۹	۶۱۶,۷۷۸	۹۰۵,۸۴۷

مأخذ: اطلاعات آماری دریافتی از وزارت آموزش و پرورش.

بر پایه جدیدترین سالنامه آماری وزارت آموزش و پرورش در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۷ برخی دیگر از داده‌های آماری این وزارتخانه عبارتند از:

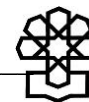
- تعداد دانش‌آموزان دولتی (شهری و روستایی) بدون بزرگسال و ایثارگران: ۱۱,۶۵۲,۵۳۲
- تعداد دانش‌آموزان فنی‌وحرفه‌ای بدون بزرگسال و ایثارگران: ۲۹۰,۹۵۵
- تعداد دانش‌آموزان کارودانش بدون بزرگسال و ایثارگران: ۳۲۴,۹۷۵
- تعداد دانش‌آموزان استثنایی: ۷۵,۱۵۸
- تعداد دانش‌آموزان عشایری: ۱۷۱,۲۸۹
- تعداد دانش‌آموزان شبانه‌روزی: ۳۶۰,۷۴۷
- تعداد بازماندگان از تحصیل: ۶۹۶,۳۹۹
- تعداد دانش‌آموزان ترک تحصیلی: ۲۳۷,۵۵۰
- سهم رشته‌های مهارتی از دانش‌آموزان پایه اول و دوم متوسطه دوم دولتی: ۳۷

بررسی لایحه بودجه ۱۳۹۹ وزارت آموزش و پرورش

در این بخش ابتدا تبصره‌های لایحه و سپس اعتبارات وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه به تفکیک اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با محوریت دستگاه‌ها مورد بررسی قرار خواهند گرفت. سپس براساس جدول هزینه‌ای و سرمایه‌ای دستگاهی و جدول برنامه‌ای که به پیوست آمده به تحلیل و ارزیابی پرداخت می‌شود.

الف) بررسی تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور مربوط به وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه

بند «ه» تبصره «۱» قانون بودجه ۱۳۹۸: حدود ۲۳ هزار میلیارد تومان اعتبار برای رسیدن به سرانه میانگین فضای آموزشی، پرورشی و ورزشی مدارس مورد نیاز می‌باشد، درحالی که برای رسیدن به سرانه استاندارد در همه استان‌های کشور اعتباری به‌مراتب بیش از این نیاز می‌باشد. بنابراین حذف تبصره مذکور و سهم ۵ درصدی نوسازی مدارس و دانشگاه فرهنگیان می‌تواند این چالش را جدی‌تر

نماید، بنابراین پیشنهاد احیای تبصره مذکور در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ داده می‌شود.

بند «ه» تبصره «۱»: در بند «ه» تبصره «۱» پیش‌بینی شده که منابع بند «ب» ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۲/۲/۴ از ۲۰ درصد به ۵۰ درصد افزایش یابد ولی این افزایش منابع ابتدا در اختیار وزارت نفت قرار گرفته و شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت مکلف به همکاری با وزارت آموزش و پرورش شده تا برای سامانه گرمایشی ۱۰۰ هزار کلاس درس همکاری کند. بنابراین هر چند سهم ۲۰ درصدی وزارت آموزش و پرورش به ۵۰ درصد افزایش یافته اما افزایش حاصله مشروط شده که با همکاری وزارت نفت صرف استانداردسازی سامانه گرمایشی مدارس شود. می‌توان گفت اختصاص مابه‌التفاوت (۳۰ درصدی) به شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت چالش‌هایی را در اجرای این تبصره ایجاد می‌کند همچون عدم تخصیص کامل اعتبارات، عدم اشراف سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت نسبت به مدارس دارای اولویت، و تداخل کارکردی میان دو دستگاه. بنابراین پیشنهاد می‌شود همه سهم ۵۰ درصدی وزارت آموزش و پرورش به سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس کشور اختصاص یابد.

بند «۳» تبصره «۱۹»: با توجه به حاکمیتی بودن آموزش و پرورش عمومی و ممنوعیت واگذاری مدارس در ماده (۲۵) و (۲۸) قانون برنامه ششم توسعه، اگرچه استفاده از روش مشارکت عمومی - خصوصی در امر احداث و توسعه بخش آموزش مانعی ندارد، اما بهره‌برداری از واحدهای آموزشی همچون مدارس مغایر مواد مذکور قانون برنامه ششم بوده و واگذاری مدارس به‌شمار می‌رود.

بند «د» تبصره «۲۰»: در ماده (۲۵) قانون برنامه ششم درخصوص خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی در دستگاه‌های اجرایی که عهده‌دار وظایف اجتماعی و فرهنگی و خدماتی هستند، واگذاری مدارس دولتی ممنوع شده است.

- بند «الف» ماده (۲۸) قانون برنامه ششم توسعه در راستای اصلاح نظام اداری، کاهش حجم، اندازه و ساختار مجموع دستگاه‌های اجرایی در طول قانون برنامه ششم حداقل به میزان پانزده درصد (۱۵٪) نسبت به وضع موجود از طریق واگذاری واحدهای عملیاتی، خرید خدمات و مشارکت با بخش غیردولتی با اولویت تعاونی‌ها... را مطرح کرده است. این بند از ماده (۲۸) قانون مذکور، مدارس دولتی را مستثنا کرده است.

- وزارت آموزش و پرورش در حال حاضر که حدود ۱۴ درصد از جمعیت دانش‌آموزی این وزارتخانه در مدارس غیردولتی مشغول به تحصیل می‌باشند، نظارت کافی درخصوص عملکرد مالی، شهریه‌های دریافتی از اولیا و سطح کیفی خدمات آموزشی ارائه شده در این مدارس را ندارد، بنابراین وزارت آموزش و پرورش به‌طور منطقی در صورتی که افزون بر اینها، ۱۰ درصد از دانش‌آموزان خود را از طریق خرید خدمات اداره کند، از انجام صحیح این مأموریت ناتوان خواهد بود.

- تجربه سال‌های اخیر خرید خدمات آموزشی از بخش غیردولتی نشان داده است که این بخش با کاهش سطح کیفی خدمات ارائه شده، به کارگیری نیروی انسانی آموزش‌نندیده، ارزان‌قیمت، بدون حق بیمه و پرداخت‌های متناسب و گاهی دریافت وجه از والدین سعی بر کسب سود بیشتر داشته است. بنابراین مدارس باید از متن بند مذکور از تبصره «۲۰» لایحه بودجه ۱۳۹۹ مستثنا شوند.

ب) توصیف اعتبارات آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه در لایحه بودجه ۱۳۹۹

در این قسمت به بررسی اعتبارات آموزش و پرورش و دستگاه‌های تابعه پرداخته می‌شود. ابتدا نسبت اعتبارات آموزش و پرورش با مصارف بودجه عمومی دولت و سپس نسبت آن با اعتبارات بخش امور و فصول مربوطه بررسی شده است. مجموع اعتبارات آموزش و پرورش بالغ بر شصت و چهار هزار میلیارد تومان است که نحوه توزیع آن در میان دستگاه‌های تابعه وزارت آموزش و پرورش در جداول زیر منعکس شده است.

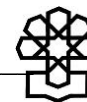
جدول ۲. جایگاه اعتبارات وزارت آموزش و پرورش در مصارف بودجه عمومی دولت

ردیف	عنوان	مصوب ۱۳۹۸	لایحه ۱۳۹۹	درصد رشد
۱	مصارف بودجه عمومی دولت *	۵,۲۰۰,۰۸۳,۶۵۲	۵,۶۳۸,۲۹۳,۰۴۹	۸/۴۲
۲	اعتبارات وزارت آموزش و پرورش (و متفرقه انتقال‌نیافته)	۵۴۵,۸۱۷,۲۳۵	۶۴۴,۴۶۰,۹۶۹	۱۸/۰۷
۳	نسبت از مصارف عمومی دولت	۱۰/۴۹	۱۱/۴۱ **	

* مصارف بودجه عمومی دولت شامل مصارف هزینه‌ها، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تملک دارایی‌های مالی و درآمدهای اختصاصی دولت است.

** در محاسبه سهم اعتبارات وزارت آموزش و پرورش از مصارف عمومی دولت، اعتبار (۱۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال) مربوط به یارانه از جمع اعتبارات این وزارتخانه کسر شده است، زیرا جمع اعتبارات یارانه‌ها در مصارف بودجه عمومی دولت منظور نشده است.

جدول فوق نشان می‌دهد که سهم اعتبارات وزارت آموزش و پرورش از مصارف عمومی دولت در قانون بودجه ۱۳۹۸ به میزان ۱۰/۴۹ درصد بوده که این رقم در لایحه سال ۱۳۹۹ به ۱۱/۴۱ درصد افزایش یافته است.

جدول ۳. اعتبارات ملی فصول ذیل امور آموزش و پژوهش

کد	عنوان	قانون ۱۳۹۸	سهم از امور* (درصد)	لایحه ۱۳۹۹	سهم از امور* (درصد)	درصد تغییر
۱۸۰۰۰۰۰۰۰	امور آموزش و پژوهش	۷۹۴,۷۹۵,۷۷۱	۱۹/۱۸	۹۰۹,۹۰۷,۸۰۰	۱۹/۵۲	۱۴/۴۸
۱۸۰۱۰۰۰۰۰	فصل آموزش و پرورش عمومی	۴۵۷,۲۴۷,۹۶۹	۵۷/۵۳	۵۳۶,۳۶۹,۱۸۱	۵۸/۹۵	۱۷/۳
۱۸۰۲۰۰۰۰۰	فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی	۶۶,۱۸۱,۷۳۲	۸/۳۲	۸۴,۹۵۶,۲۹۱	۹/۳۴	۲۸/۳۶
۱۸۰۳۰۰۰۰۰	فصل آموزش عالی	۲۱۵,۹۰۳,۳۰۶	۲۷/۱۶	۲۳۳,۴۸۴,۱۸۸	۲۵/۶۶	۸/۱۴
۱۸۰۴۰۰۰۰۰	فصل پژوهش‌های پایه‌ای	۲۰,۲۳۳,۵۸۹	۲/۵۴	۲۱,۳۴۰,۶۱۷	۲/۳۵	۵/۴۷
۱۸۰۵۰۰۰۰۰	فصل پژوهش‌های توسعه‌ای	۳۱,۹۱۴,۶۲۶	۴/۰۱	۳۳,۷۳۹,۰۲۳	۳/۷۱	۵/۷۱
۱۸۰۶۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور آموزش و پژوهش	۳,۳۱۴,۵۴۹	۰/۴	۱۸,۵۰۰	۰/۰۰	-۹۹/۴

* سهم امور آموزش و پژوهش از جمع امور دهگانه محاسبه شده است و سهم فصول از جمع امور آموزش و پژوهش محاسبه شده است.

بر پایه داده‌های جدول ۴، سهم اعتبارات امور آموزش و پژوهش ۱۹/۵۲ درصد از جمع اعتبارات امور دهگانه است، اما اعتبارات ذیل امور آموزش و پژوهش، نشان می‌دهد که بیشترین سهم از این امور مربوط به فصل آموزش و پرورش عمومی به میزان ۵۸/۹۵ درصد می‌باشد که در مقایسه با قانون بودجه ۱۳۹۸ بیش از یک درصد افزایش داشته است.

جدول ۴. تصویر کلی اعتبارات وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه

ردیف	عنوان	قانون ۱۳۹۸	لایحه ۱۳۹۹	درصد تغییر
۱	اعتبارات دستگاه‌های اجرایی آموزش و پرورش	۵۰۵,۵۴۰,۴۷۴	۶۲۳,۹۷۱,۷۶۳	۲۳/۴۳
۲	اعتبارات متفرقه (انتقال نیافته)	۴۰,۲۷۶,۷۶۱	۲۰,۴۸۹,۲۰۶	-۴۹/۱۳
	جمع کل اعتبارات آموزش و پرورش	۵۴۵,۸۱۷,۲۳۵	۶۴۴,۴۶۰,۹۶۹	۱۸/۰۷

اعتبارات وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه آن بدون اعتبارات متفرقه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ نسبت به قانون بودجه ۱۳۹۸ به میزان ۲۳/۴۳ درصد افزایش داشته است، اما جمع کلی اعتبارات این دستگاه با ردیف‌های متفرقه انتقال نیافته در قانون بودجه ۱۳۹۸ بیش از ۵۴ هزار میلیارد تومان بوده که با رشد ۱۸/۰۷ درصدی در لایحه ۱۳۹۹ به بیش از ۶۴ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است.

شایان ذکر است که جداول تفصیلی اعتبارات وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه به تفکیک دستگاه‌های مجری و برنامه‌ها در پیوست آمده است.

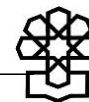
ج) تحلیل اعتبارات وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه

- از ۴۸ برنامه آموزش و پرورش که دارای ردیف مستقل در بودجه هستند، اعتبارات هشت برنامه شامل «آموزش ابتدایی»، «آموزش دوره اول متوسطه»، «آموزش دوره دوم متوسطه نظری»، «آموزش دوره دوم متوسطه کاردانش»، «آموزش دوره دوم متوسطه فنی و حرفه‌ای»، «آموزش استثنایی»، «تربیت معلم» و «سوادآموزی» به ترتیب دارای بیشترین سهم هستند و مجموع آنها بیش از ۹۶ درصد اعتبارات هزینه‌ای آموزش و پرورش را تشکیل می‌دهد. مجموع اعتبارات این هشت برنامه در لایحه سال ۱۳۹۹، ۵۵ هزار و ۶۳۶ میلیارد تومان از کل اعتبارات ۵۷ هزار و ۸۹۵ میلیارد تومانی هزینه‌ای آموزش و پرورش است.

- از مهم‌ترین شاخص‌های بررسی تناسب بودجه، بررسی سهم دانش‌آموزان هریک از دوره‌های تحصیلی ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم نظری است. در میان سه دوره ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم نظری، سهم دانش‌آموز دوره متوسطه دوم نظری ۷ میلیون و ۲۰۵ هزار تومان، متوسطه اول ۵ میلیون و ۳۰۵ هزار تومان و دوره ابتدایی ۳ میلیون و ۳۲۰ هزار تومان است. نکته قابل تأمل در این باره سهم بیش از دو برابری هر دانش‌آموز دوره متوسطه دوم نظری نسبت به سهم هر دانش‌آموز دوره ابتدایی است که در تضاد آشکار با اصل عدالت محوری و مغایر با رویکردهای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است. در راهکار ۱۲/۲ سند تحول بنیادین، «فراهم آوردن تسهیلات و امتیازات مناسب برای جذب و نگهداشت نیروهای کارآمد در دوره ابتدایی و تقویت نگاه تخصصی زیربنایی به این دوره تحصیلی» به صراحت مورد تأکید قرار گرفته است.

- سهم سرانه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه نظری با مبلغ ۷ میلیون و ۲۰۵ هزار تومان نسبت به سهم سرانه دانشجو معلم با مبلغ ۷ میلیون و ۲۷۳ هزار تومان نیز قابل تأمل است. تفاوت ۶۸ هزار تومان در سرانه تربیت یک دانش‌آموز دوره متوسطه نظری با سرانه تربیت یک معلم از نکات قابل تأمل در بودجه آموزش و پرورش است که به نظر می‌رسد با کمبود شدید معلم بی‌ارتباط نیست. تخصیص‌های ناکافی و ناعادلانه به این دانشگاه از دیگر مصادیق ساختار نامناسب و مؤلفه‌های ناصحیح در محاسبه و توزیع اعتبارات آموزش و پرورش است.

- تفاوت نسبتاً معنادار میان سرانه هر هنرجوی کردانش با مبلغ ۸ میلیون و ۱۲۷ هزار تومان با یک هنرجوی فنی و حرفه‌ای با مبلغ ۶ میلیون و ۷۷۳ هزار تومان نیز به نوبه خود قابل تأمل است. با توجه به وظیفه بخش فنی و حرفه‌ای در خصوص آموزش حرفه و مأموریت بخش کردانش در خصوص آموزش شغل به عنوان بخشی از یک حرفه، منطقی به نظر می‌رسد که هزینه سرانه هنرجوی فنی و حرفه‌ای بیشتر از سرانه هنرجوی کردانش باشد.

- سهم سرانه هر دانش‌آموز مشمول طرح خرید خدمات آموزشی در هر سه دوره یکسان و برابر یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومان است. مقایسه این ارقام با سرانه دانش‌آموزان هریک از دوره‌ها نشان‌دهنده تفاوتی از حدود سه تا هفت برابر است. از طرفی تفاوت دو تا سه برابری میان سرانه دانش‌آموزان عادی در سه دوره ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم (نظری) و اختصاص اعتبار یکسان ۱/۲ میلیون تومان برای دانش‌آموزان هر سه دوره برای مشمولین طرح خرید خدمات نیز نکته قابل تأمل و پُرابهامی است، با این پرسش که؛ با چه منطقی هزینه سرانه دانش‌آموزان خرید خدماتی به میزان سه تا هفت برابر کمتر از دیگر دانش‌آموزان است؟

جدول ۵. سرانه دانش‌آموز عادی و خرید خدماتی

دوره	سرانه دانش‌آموز عادی (تومان)	سرانه دانش‌آموزان خرید خدماتی (میلیون ریال)
ابتدایی	۳,۳۲۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰
متوسطه اول	۵,۳۲۵,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰
متوسطه دوم - نظری	۷,۲۰۵,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰

- به نظر می‌رسد یکی از دلایل تفاوت میان سرانه دانش‌آموز دوره ابتدایی و متوسطه به ساماندهی و مدیریت منابع انسانی در این دوره مرتبط است. پدیده هم‌زمان «مازاد» و «کمبود» نیروی انسانی در دوره متوسطه به دلیل ضعف در مدیریت منابع انسانی و به‌طور خاص نقل‌وانتقال بی‌سامان معلمان سبب شده در برخی شهرها و مناطق برخوردار مازاد معلم و در مناطق حاشیه‌ای و کمتر برخوردار کمبود معلم به‌وجود بیاید. البته استفاده از نیروهای خرید خدمات آموزشی با سرانه بسیار اندک در دوره ابتدایی در کاهش هزینه سرانه این دوره نیز مؤثر است. افزون بر مورد گفته شده عوامل دیگری در ایجاد تفاوت مطلوب ناموجود مؤثر می‌باشند که مهم‌ترین آنها عبارتند از: افزایش جمعیت دانش‌آموزی در دوره ابتدایی و به تبع آن افزایش تراکم کلاسی و نسبت دانش‌آموز به معلم و وجود معلمان با مدارک تحصیلی پایین‌تر و در نتیجه دریافت حقوق کمتر.

- از آنجا که بیشتر مدارس استثنایی کشور در شهرستان‌های بزرگ و مناطق برخوردار قرار دارند و عموماً مناطق حاشیه‌ای از تسهیلات و امکانات این مدارس بی‌بهره هستند و تأمین معلم برای آنها از طریق طرح خرید خدمات صورت می‌پذیرد، تخصیص اعتبار ۱۷ میلیون تومان برای دانش‌آموزان مدارس استثنایی و اعتبار ۱/۲ میلیون تومانی (چهارده برابر کمتر) برای یک دانش‌آموز عادی یا استثنایی مشمول طرح خرید خدمات از دیگر مصادیق دوری از عدالت و کم‌توجهی به مناطق محروم است.

- وزارت آموزش و پرورش از چند سال گذشته با کمبود شدید نیروی انسانی مواجه بوده و این روند با توجه به افزایش نرخ بازنشستگی کارکنان این وزارتخانه در سال‌های آتی، ادامه پیدا خواهد کرد.

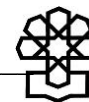
بنابراین تأمین نیروی انسانی مورد نیاز باید از محورهای اصلی لایحه بودجه ۱۳۹۹ وزارت آموزش و پرورش باشد. دانشگاه فرهنگیان در سال ۱۳۹۹ با توجه به ورودی‌های جدید از جمله دانشجویان و مهارت‌آموزان حدود ۹۰ هزار نفر دانشجو و مهارت‌آموز خواهد داشت. این در حالی است که هیچ‌گونه اعتباری برای آموزش دوره‌های مهارتی استخدامی‌های موضوع ماده (۲۸) اساسنامه دانشگاه فرهنگیان و مشمولان قانون تعیین تکلیف استخدامی منظور نشده است.

- افزایش درآمد اختصاصی دانشگاه فرهنگیان از ۱۶۰ میلیارد تومان در قانون بودجه ۱۳۹۸ به ۵۰۰ میلیارد تومان در لایحه بودجه ۱۳۹۹ منطقی به نظر نمی‌رسد، زیرا اساساً دانشگاه فرهنگیان بجز کسر هزینه زیست شبانه‌روزی و تغذیه از احکام حقوقی دانشجومعلم‌ان تقریباً محل درآمد اختصاصی دیگری ندارد.

- درآمد اختصاصی حاصل از چهار درصد شهریه مدارس غیردولتی محل ابهام است. براساس ماده (۲۰) قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی مصوب ۱۳۹۵ به وزارت آموزش و پرورش اجازه داده شده است تا سالیانه معادل چهار درصد (۴٪) از شهریه دریافتی توسط مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی را دریافت و به حساب درآمدهای اختصاصی ملی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نماید.

این درحالی است که در قانون بودجه ۱۳۹۸ و لایحه ۱۳۹۹ ردیفی که نشانگر واریز چنین مبلغی باشد دیده نمی‌شود. مبلغی که در جدول درآمد اختصاصی سازمان مدارس غیردولتی به‌عنوان درآمد متفرقه ذکر شده است، ۲۵ میلیارد تومان است. با فرض یک میلیون و ۲۰۰ هزار دانش‌آموز برای مدارس غیردولتی و میانگین شهریه پنج میلیون تومان، درآمد اختصاصی ناشی از این بند قانونی، بالغ بر ۲۴۰ میلیارد تومان می‌شود. مقایسه این دو عدد نشان‌دهنده آن است که در حدود یک‌دهم درآمد اختصاصی ناشی از قانون مدارس غیردولتی در بودجه لحاظ شده است و ضمن کم‌برآوردی درآمد مذکور در لایحه نحوه وصول و هزینه‌کرد آن هم در بودجه ۱۳۹۸ و هم در لایحه ۱۳۹۹ مبهم است.

- یکی از موارد قابل توجه در بودجه وزارت آموزش و پرورش برنامه پژوهش‌های کاربردی است که ذیل هشت سازمان تابعه این وزارتخانه تقسیم شده است که عبارتند از: وزارت آموزش و پرورش (حوزه ستادی) دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش، ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها، پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، سازمان مدارس غیردولتی و مرکز توسعه مشارکت‌های مردمی، سازمان آموزش و پرورش استثنایی و سازمان نهضت سوادآموزی. جمع تعداد پژوهش‌های کاربردی ذیل این سازمان‌ها برابر با ۱۰,۶۵۰ پژوهش است که اعتبارات آنها بیش از ۴۳ میلیارد تومان می‌باشد. افزون بر اینها باید در نظر داشت که دو دانشگاه فرهنگیان و شهید رجایی اعتبارات دیگری با عنوان پژوهش‌های توسعه‌ای و پایه‌ای دانشگاهی دریافت می‌کنند. در این باره دو

نکته شایان ذکر است یکی حجم بالای پژوهش‌های کاربردی ذیل این وزارتخانه و دیگری تشتت در دستگاه‌های مجری پژوهش کاربردی. همه اینها در حالی است که مأموریت پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش و تا حدودی دانشگاه فرهنگیان پژوهش در باب مسائل آموزش و پرورش است.

- با وجود آنکه جمع اعتبارات وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه آن حدود ۱۸ درصد افزایش داشته است، اما نکته قابل توجه آنکه عموماً ردیف‌ها و برنامه‌های مرتبط با عدالت آموزشی و کیفیت آموزشی کاهش اعتبار داشته‌اند و یا افزایش مناسبی نداشته‌اند، برای نمونه ردیف «کیفیت‌بخشی به فعالیت‌های آموزشی و پرورشی و توسعه عدالت آموزشی» دارای رشد منفی (۴۵/۳۶-)، ردیف «توسعه کمی و کیفی آموزش پیش از دبستان» دارای رشد منفی (۲۹/۵۲-)، ردیف فعالیت‌های پرورشی و امور تربیتی دانش‌آموزان حدود ۶ درصد افزایش، ردیف طرح جامع حمایت و ارتقای پوشش تحصیلی مناطق محروم ۵ درصد افزایش، ردیف کمک به تأمین سرانه دانش‌آموزی ۵ درصد افزایش، برنامه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان حدود ۷۶ درصد کاهش، برنامه آموزش پیش از دبستان بیش از ۲۹ درصد کاهش، برنامه سنجش و آمادگی تحصیلی بیش از ۵ درصد کاهش برنامه توانبخشی دانش‌آموزان استثنایی بیش از ۸ درصد کاهش، برنامه رشد و پرورش فکری کودکان و نوجوانان بیش از ۵ درصد کاهش داشته است.

- برنامه‌های وزارت آموزش و پرورش و عموماً بودجه کل کشور اگرچه به ظاهر براساس بهای تمام‌شده محاسبه شده‌اند، اما مقایسه ارقام لایحه بودجه ۱۳۹۹ و قانون بودجه ۱۳۹۸ این موضوع را نشان نمی‌دهد. برای نمونه برنامه آموزش پیش‌دبستانی با ردیف ۱۸۰۱۰۰۳۰۰۰ در قانون بودجه ۱۳۹۸ برای تعداد ۲۷۳,۸۲۰ نوآموز و با بهای تمام‌شده هر نفر ۲۶۹ هزار تومان در نظر گرفته شده بود، در حالی که همین برنامه در لایحه بودجه ۱۳۹۹ نیز با همان بهای به‌اصطلاح تمام‌شده ۲۶۹ هزار تومان برای ۱۹۳,۰۲۲ نفر منظور شده است. این روش در دو سطح اجرای برنامه‌ها را با چالش جدی مواجه خواهد کرد، نخست آنکه با توجه به افزایش جمعیت نوآموزان در کشور، جمعیت مشمول برنامه نه تنها افزایش نداشته، بلکه بیش از ۸۰ هزار نفر نیز کاهش داشته است. دوم آنکه با توجه به افزایش هزینه‌ها و تورم در کشور، بهای تمام‌شده برنامه از سال گذشته تا امسال ثابت مانده است که این خود نیز با توجه به تورم بالا دال بر کاهش مقدار واقعی آن است.

جمع‌بندی

بودجه وزارت آموزش و پرورش اگرچه به‌طور کلی ۱۸ درصد افزایش داشته است، اما از حیث منطق بودجه‌ریزی اولویت‌ها و انطباق با اسناد بالادستی دچار اعوجاجات شدید می‌باشد که مهم‌ترین آنها عبارتند از:

- حدود ۸۴ درصد از جمع اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۹۹ وزارت آموزش و پرورش مربوط به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها می‌باشد که نسبت به سال گذشته بیش از ۲۷ درصد رشد داشته است و همین دال بر آن است که سایر برنامه‌های وزارت آموزش و پرورش کاهش بسیاری داشته‌اند که میانگین رشد به ۱۸ درصد رسیده است.

- با توجه به عدم پیش‌بینی برخی از هزینه‌های وزارت آموزش و پرورش در لایحه بودجه همچون پاداش پایان خدمت بازنشستگان، پرداخت مطالبات حق‌التدریسی، حق‌الزحمه برگزاری امتحانات، آموزش استخدامی‌های ماده (۲۸) اساسنامه دانشگاه فرهنگیان، آموزش یکساله مشمولان قانون تعیین تکلیف استخدامی، مطالبات معوق سال‌های گذشته فرهنگیان و عدم برآورد نیاز واقعی نیروی انسانی در سال آینده، بیش‌برآوردی منابع و کم‌برآوردی هزینه‌ها و از همه مهم‌تر ثابت ماندن بهای تمام‌شده برخی از برنامه‌ها و فعالیت‌ها می‌توان گفت که سهم هزینه‌های پرسنلی آموزش و پرورش در سال ۱۳۹۹ با توجه به پیش‌بینی افزایش ۱۵ درصدی حقوق و مزایای کارکنان، به بیش از ۱۰۰ درصد جمع کل اعتبارات این وزارتخانه خواهد رسید و آموزش و پرورش در سال ۱۳۹۹ همچون سال‌های گذشته با کسری بسیار شدید بودجه مواجه خواهد شد.

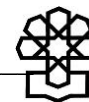
- تناسب و عدالت در تقسیم اعتبارات برنامه‌ای وزارت آموزش و پرورش رعایت نشده است. به‌نحوی که عموماً ردیف‌ها و برنامه‌های مرتبط با عدالت آموزشی و کیفیت آموزشی همچون برنامه کیفیت‌بخشی به فعالیت‌های آموزشی، توسعه عدالت آموزشی، توسعه کمی و کیفی آموزش پیش از دبستان و کاهش آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان به‌شدت کاهش یافته است.

در این شرایط یکی از راه‌های همیشگی آزموده دولت برای جبران کسری بودجه، کاهش سهم اعتبار برنامه‌های کیفیت‌بخشی این وزارتخانه است که این امر خود با توجه به کاهش بسیار شدید اعتبار برنامه مرتبط با کیفیت آموزشی و عدالت آموزشی خطر جدی برای تعمیق نابرابری آموزشی، از بین رفتن عدالت آموزشی و ادامه روند کاهشی کیفیت آموزشی می‌باشد.

پیشنهادهای

۱. مدارس شبانه‌روزی یکی از ابزارهای تحقق عدالت آموزشی به‌ویژه در مناطق محروم و کم‌برخوردار می‌باشند. بیش از ۳۶۰ هزار دانش‌آموز در این مدارس مشغول به تحصیل هستند که برپایه لایحه ۱۳۹۹ اعتبار پیش‌بینی شده برای تغذیه روزانه آنها حدود ۳ هزار تومان می‌باشد و این موضوع سلامت آنها را به مخاطره می‌اندازد. بنابراین پیشنهاد می‌شود:

ردیف ۲۹ جدول بند «الف» تبصره «۱۴» به‌نحو ذیل اصلاح شود:

تغذیه و امور رفاهی دانشجویان و تغذیه دانش‌آموزان مدارس شبانه‌ریزی به‌ترتیب به نسبت ۸۰ و ۲۰ درصد.

۲. سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان و باشگاه دانش‌پژوهان جوان در سال ۱۳۹۸ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید و رئیس‌جمهور نیز آن را ابلاغ کرد. براساس ماده (۱۲) اساسنامه مذکور، بودجه سازمان از محل ردیف‌های بودجه کل کشور تأمین خواهد شد. این در حالی است که ردیفی ویژه این سازمان در لایحه ۱۳۹۹ دیده نشده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود:

ایجاد ردیف مستقل «سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان و باشگاه دانش‌پژوهان جوان» با انتقال ۴۱۰,۲۲۳ میلیون ریال اعتبار برنامه آموزش و پرورش دانش‌آموزان سرآمد از سرجمع اعتبارات وزارت آموزش و پرورش (ستادی).

۳. با توجه به اینکه در وزارت آموزش و پرورش مواردی همچون پرداخت‌های حق‌التدریس، حق‌الزحمه نیروهای خرید خدمات، حق‌الزحمه برگزاری امتحانات و تصحیح اوراق امتحانی و مواردی از این دست ماهیت حقوق مستمر دارند ضروری است این پرداخت‌ها به‌صورت ماهیانه انجام شوند. بنابراین:

بند «ک» تبصره «۱۲» قانون بودجه ۱۳۹۸ ابقا شود: کلیه پرداخت‌هایی که مشابه حقوق و دستمزد هستند مانند حق‌التدریس، حق‌الزحمه، شرکتی، ساعتی، حق نظارت و پاداش شوراهای حل اختلاف؛ هزینه اجتناب‌ناپذیر محسوب شده و باید به‌صورت ماهیانه پرداخت شوند.

۴. با توجه به اینکه هشت سازمان و نهاد در وزارت آموزش و پرورش متولی برنامه پژوهش‌های کاربردی هستند و این نوعی تشتت و موازی‌کاری به‌شمار می‌رود و ازسوی دیگر پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش طبق اساسنامه خود، متولی این حوزه است، بنابراین پیشنهاد می‌شود:

همه اعتبارات برنامه پژوهش‌های کاربردی با شماره طبقه‌بندی ۱۸۰۱۰۲۶۰۰۰ ذیل وزارت آموزش و پرورش به‌صورت یکجا و تجمیعی ذیل دستگاهی که مأموریت اصلی آن این مورد است انتقال یابد.

۵. با وجود تعداد زیاد فضاهای آموزشی نیمه‌تمام در سایت‌های مسکن مهر که کمبود شدید فضای آموزشی در این سایت‌ها را به‌دنبال داشته است و با توجه به تعهد دولت مبنی بر اتمام پروژه‌های مسکن مهر، تأمین فضاهای آموزشی آنها بسیار ضروری به‌نظر می‌رسد. بنابراین پیشنهاد می‌شود:

اصلاح بند «ب» تبصره «۸»

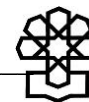
بند «ب»: به دولت اجازه داده می‌شود برای عملیات آماده‌سازی، محوطه‌سازی، تأمین خدمات روبنایی به‌ویژه فضاهای آموزشی و خدمات زیربنایی و تکمیل واحدهای مسکن مهر، طرح‌های بازآفرینی شهری و احیای بافت‌های فرسوده و همچنین طرح اقدام ملی تأمین مسکن اقداماتی را به شرح ذیل به‌عمل آورد:

جزء «۱»: وزارت راه و شهرسازی (از طریق شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید و سازمان ملی زمین و مسکن) مجاز است تا سقف پانزده هزار میلیارد (۱۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی و یا تهاتر اراضی و املاک متعلق به شرکت‌های فوق‌الذکر را به قیمت کارشناسی صرف اجرای طرح‌های فوق نماید. بیست درصد (۲۰٪) منابع حاصله از اجرای این بند برای احداث، تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی مدارس واقع در سایت‌های مسکن مهر به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور اختصاص یابد.

۶. از مهم‌ترین نیازهای وزارت آموزش و پرورش، تجهیز مدارس به سیستم گرمایش و سرمایش مناسب و استاندارد است که در اولویت وزارت آموزش و پرورش قرار دارد. در حال حاضر حدود ۱۳۰ هزار کلاس درس نیازمند استانداردسازی سیستم گرمایش و سرمایش در کشور وجود دارد. در راستای تحویل کلاس‌های درس در اول مهرماه هر سال، عدم پرداخت به‌موقع بدهی وزارت نفت، موضوع بند «ب» ماده (۶۵) قانون الحاق مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۰۴، سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس را با چالش جدی در استانداردسازی مدارس مواجه می‌سازد. بنابراین پیشنهاد می‌شود:

جایگزین بند «ه» تبصره «۱»: سهم وزارت آموزش و پرورش از محل بند «ب» ماده (۶۵) قانون الحاق مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۰۴ درخصوص تأمین و استانداردسازی سامانه گرمایشی و سرمایشی مدارس با اولویت مدارس روستاها، تأمین تجهیزات آموزشی و کمک‌آموزشی مدارس و هنرستان‌ها، از بیست درصد (۲۰٪) به پنجاه درصد (۵۰٪) افزایش می‌یابد.

۷. با توجه به اینکه در ماده (۲۵) قانون برنامه ششم درخصوص خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی در دستگاه‌های اجرایی که عهده‌دار وظایف اجتماعی و فرهنگی و خدماتی هستند، واگذاری مدارس دولتی ممنوع شده است. ماده (۲۸) قانون برنامه ششم در راستای کاهش حجم، اندازه و ساختار مجموع دستگاه‌های اجرایی در طول قانون برنامه ششم حداقل به میزان پانزده درصد (۱۵٪) نسبت به وضع موجود، مدارس دولتی را از حکم مذکور مستثنا کرده است. ازسوی دیگر وزارت آموزش و پرورش در حال حاضر که حدود ۱۳ درصد از جمعیت دانش‌آموزی این وزارتخانه در مدارس غیردولتی مشغول به تحصیل می‌باشند، نظارت کافی درخصوص عملکرد مالی، شهریه‌های دریافتی از اولیا و سطح کیفی خدمات آموزشی ارائه شده در این مدارس را ندارد، بنابراین وزارت آموزش و پرورش به‌طور منطقی در صورتی که افزون بر اینها، ۱۰ درصد از دانش‌آموزان خود را از طریق خرید خدمات اداره کند، از انجام صحیح این مأموریت ناتوان خواهد بود. پیشنهاد می‌شود مدارس از متن تبصره مستثنا شوند و تبصره به شکل ذیل اصلاح شود:

تبصره «۲۰» - بند «د»: دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۵) قانون برنامه ششم توسعه با رعایت احکام این ماده، مکلف به تأمین حداقل ده درصد (۱۰٪) از وظایف این ماده از طریق واگذاری و خرید خدمات می‌باشند. همچنین ایجاد هرگونه واحد اداری یا عملیاتی جدید برای انجام وظایف موضوع ماده فوق‌الذکر ممنوع است و تأمین خدمات مورد نیاز از طریق سازوکار پیش‌بینی شده در این ماده و اعتبارات مصوب امکانپذیر است. مدارس دولتی از حکم این تبصره مستثنی می‌باشند.

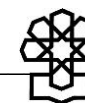
۸. با توجه به حاکمیتی بودن آموزش و پرورش عمومی و ممنوعیت واگذاری مدارس در ماده (۲۵) و (۲۸) قانون برنامه ششم توسعه، اگرچه استفاده از روش مشارکت عمومی - خصوصی در امر احداث و توسعه بخش آموزش مانعی ندارد، اما بهره‌برداری از واحدهای آموزشی همچون مدارس مغایر مواد مذکور قانون برنامه ششم بوده و واگذاری مدارس به‌شمار می‌رود. بنابراین پیشنهاد می‌شود بند «۳» تبصره «۱۹» به شکل ذیل اصلاح شود.

بند «۳» تبصره «۱۹»: دولت می‌تواند در احداث، توسعه و بهره‌برداری از حوزه‌های سلامت، آموزش و تحقیقات و فرهنگ موضوع تبصره «۲» بند «ج» ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی و همچنین در اجرای طرح‌های بنگاه‌ها و فعالیت‌های گروه سه ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) با استفاده از روش مشارکت عمومی - خصوصی از ظرفیت این تبصره با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) استفاده کند. واگذاری مدارس دولتی در اجرای این بند ممنوع می‌باشد.

پیوست

جدول اعتبارات کلی وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه

ردیف	برنامه	عنوان	هزینه‌ای ۱۳۹۸	هزینه‌ای ۱۳۹۹	درصد تغییر	سرمایه‌ای ۱۳۹۸	سرمایه‌ای ۱۳۹۹	درصد تغییر	جمع کل ۱۳۹۸	جمع کل ۱۳۹۹	درصد تغییر
۱	۱۲۷۵۰۰	وزارت آموزش و پرورش (حوزه ستادی)	۶,۶۸۷,۲۰۰	۴,۱۱۳,۸۷۰	-۳۸/۴۸	۸۹۰,۶۷۵	۹۳۶,۰۰۰	۵/۰۹	۷,۵۷۷,۸۷۵	۵,۰۴۹,۸۷۰	-۳۳/۳۶
۲	۱۲۷۵۰۲	دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش	۶۲,۱۰۹	۶۱,۰۰۰	-۲	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۰/۰۰	۶۳,۱۰۹	۶۲,۰۰۰	-۱/۷۶
۳		ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها - با اضافه ارقام جدول (۱۰-۳)	۴۲۴,۹۹۰,۸۹۹	۵۳۶,۰۷۹,۰۰۰	۲۶	---	۳۸۸,۰۰۰	---	۴۲۴,۹۹۰,۹۰۰	۵۳۹,۹۵۹,۰۰۱	۲۷/۰۵
۴	۱۲۷۵۰۴	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی	۱,۳۱۵,۹۸۸	۱,۸۷۱,۰۰۰	۴۲	۱,۸۶۰	۱,۸۰۰	-۳/۲۳	۱,۳۱۷,۸۴۸	۱,۸۷۲,۸۰۰	۴۲/۱۱
۵	۱۲۷۵۰۹	کمک به تأمین سرانه دانش‌آموزی	۳,۴۹۳,۱۵۵	۳,۶۶۷,۸۱۳	۵	---	---	۰/۰۰	۳,۴۹۳,۱۵۵	۳,۶۶۷,۸۱۴	۵/۰۰
۶	۱۲۷۵۱۱	طرح جامع حمایت و ارتقای پوشش تحصیلی مناطق محروم	۵,۳۰۰,۰۰۰	۵,۵۶۵,۰۰۰	۵	---	---	۰/۰۰	۵,۳۰۰,۰۰۰	۵,۵۶۵,۰۰۱	۵/۰۰
۷	۱۲۷۵۱۲	سازمان مدارس غیردولتی و مرکز توسعه مشارکت‌های مردمی	۳۶۴,۶۲۰	۳۶۵,۳۶۰	۰	۳۰۰,۴۶۵	۳۱۰,۴۰۰	۳/۳۱	۶۶۵,۰۸۵	۶۷۵,۷۶۰	۱/۶۱
۸	۱۲۷۵۱۵	کمک به صندوق حمایت از توسعه مدارس غیردولتی	۳۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	-۶۷	---	---	۰/۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۱	-۶۶/۶۷
۹	۱۲۷۵۱۹	برون‌سپاری و توسعه مشارکت در آموزش‌های کاردانش	۸۱۱,۵۸۵	۸۱۱,۲۳۰	۰	---	---	۰/۰۰	۸۱۱,۵۸۵	۸۱۱,۲۳۱	-۰/۰۴
۱۰	۱۲۷۵۲۰	فعالیت‌های پرورشی و امور تربیتی دانش‌آموزان	۲,۲۲۵,۵۰۰	۲,۳۷۴,۹۰۰	۷	---	---	۰/۰۰	۲,۲۲۵,۵۰۰	۲,۳۷۴,۹۰۱	۶/۷۱
۱۱	۱۲۷۵۴۱	کمک به صندوق ذخیره فرهنگیان	۶۳۰,۰۰۰	۵۹۸,۵۰۰	-۵	۱	۱	۰/۰۰	۶۳۰,۰۰۰	۵۹۸,۵۰۱	-۵/۰۰
۱۲	۱۲۷۵۴۲	دانشگاه شهید رجایی	۸۳۲,۳۰۰	۸۶۰,۷۶۵	۳	۶۵,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	-۷/۶۹	۸۹۷,۳۰۰	۹۲۰,۷۶۵	۲/۶۲
۱۳	۱۲۷۵۸۹	فعالیت‌های تربیت‌بدنی و ارتقای سلامت دانش‌آموزان	۳,۸۴۱,۹۰۰	۴,۰۷۴,۴۱۰	۶	---	---	۰/۰۰	۳,۸۴۱,۹۰۰	۴,۰۷۴,۴۱۱	۶/۰۵
۱۴	۱۲۷۵۹۰	توسعه کمی و کیفی آموزش پیش از دبستان	۷۳۷,۷۵۰	۵۲۰,۰۰۰	-۳۰	---	---	۰/۰۰	۷۳۷,۷۵۰	۵۲۰,۰۰۱	-۲۹/۵۲
۱۵	۱۲۷۵۹۴	کیفیت‌بخشی به فعالیت‌های آموزشی و پرورشی و توسعه عدالت آموزشی	۲,۹۳۶,۰۰۰	۱,۶۰۴,۳۷۰	-۴۵	---	---	۰/۰۰	۲,۹۳۶,۰۰۰	۱,۶۰۴,۳۷۱	-۴۵/۳۶

ردیف	برنامه	عنوان	هزینه‌ای ۱۳۹۸	هزینه‌ای ۱۳۹۹	درصد تغییر	سرمایه‌ای ۱۳۹۸	سرمایه‌ای ۱۳۹۹	درصد تغییر	جمع کل ۱۳۹۸	جمع کل ۱۳۹۹	درصد تغییر
۱۶	۱۲۷۵۹۹	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی - موزه تاریخ تعلیم و تربیت	۹,۴۰۰	۹,۴۰۰	۰	---	---	۰/۰۰	۹,۴۰۰	۹,۴۰۰	۰/۰۱
۱۷	۱۲۷۶۰۰	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	۲۷۵,۴۶۸	۲۸۲,۱۳۰	۲/۴۲	۲۹,۹۶۱,۵۰۰	۲۹,۰۴۹,۹۹۴	-۳/۰۴	۳۰,۲۳۶,۹۶۸	۲۹,۳۳۲,۱۲۴	-۲/۹۹
۱۸	۱۲۷۶۱۰	اداره مدارس خارج از کشور	۲,۰۷۵,۵۶۷	۳,۰۷۵,۰۰۰	۴۸	---	---	۰/۰۰	۲,۰۷۵,۵۶۷	۳,۰۷۵,۰۰۱	۴۸/۱۵
۱۹	۱۲۷۶۱۱	خرید خدمات آموزشی در مناطق مورد نیاز	۳,۶۳۰,۰۰۰	۷,۵۲۱,۰۰۰	۱۰۷	---	---	۰/۰۰	۳,۶۳۰,۰۰۰	۷,۵۲۱,۰۰۱	۱۰۷/۱۹
۲۰	۱۲۷۷۵۰	دانشگاه فرهنگیان	۶,۰۹۳,۶۷۱	۹,۶۴۷,۵۰۰	۵۸	۴۰۰,۰۰۰	۴۸۰,۰۰۰	۲۰/۰۰	۶,۴۹۳,۶۷۱	۱۰,۱۲۷,۵۰۰	۵۵/۹۶
۲۱	۱۲۷۸۰۰	سازمان آموزش و پرورش استثنایی	۱,۴۹۷,۴۵۲	۱,۴۷۵,۰۰۰	-۱	۲۱,۳۴۱	۲۶,۳۰۰	۲۳/۲۴	۱,۵۱۸,۷۹۳	۱,۵۰۱,۳۰۰	-۱/۱۵
۲۲	۱۲۷۸۵۰	پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش	۱۰۲,۴۰۰	۸۹,۳۸۰	-۱۳	۸۶۲	۸۵۰	-۱/۳۹	۱۰۳,۲۶۲	۹۰,۲۳۰	-۱۲/۶۲
۲۳	۱۲۸۰۰۰	نهضت سوادآموزی	۳,۷۵۵,۸۰۶	۲,۳۸۴,۶۶۸	-۳۷	۱۸,۲۰۰	۱۹,۳۰۰	۶/۰۴	۳,۷۷۴,۰۰۶	۲,۴۰۳,۹۶۸	-۳۶/۳۰
۲۴	۲۸۴۰۰۰	شرکت سهامی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱,۸۱۹,۸۰۰	۱,۹۶۸,۸۱۰	۸	۹۱,۰۰۰	۸۶,۰۰۰	-۵/۴۹	۱,۹۱۰,۸۰۰	۲,۰۵۴,۸۱۰	۷/۵۴
جمع اعتبارات وزارت آموزش و پرورش			۴۷۳,۷۸۸,۵۷۰	۵۸۹,۱۲۰,۱۰۶	۲۴	۳۱,۷۵۱,۹۱۶	۳۴,۸۵۱,۶۵۷	۱۰	۵۰۵,۵۴۰,۴۷۴	۶۲۳,۹۷۱,۷۶۳	۲۳/۴۳
اعتبارات انتقال نیافته			۲۸,۰۳۸,۰۰۰	۶,۴۵۴,۷۵۱	-۷۷	۱۲,۲۳۸,۷۶۰	۱۴,۰۳۴,۴۵۴	۱۵	۴۰,۲۷۶,۷۶۱	۲۰,۴۸۹,۲۰۶	-۴۹/۱۳
جمع کلی اعتبارات وزارت آموزش و پرورش			۵۰۱,۸۲۶,۵۷۰	۵۹۵,۵۷۴,۸۵۷	۱۹	۴۳,۹۹۰,۶۷۶	۴۸,۸۸۶,۱۱۱	۱۱	۵۴۵,۸۱۷,۲۳۵	۶۴۴,۴۶۰,۹۶۹	۱۸/۰۷

جدول اعتبارات ردیف‌های متفرقه انتقال‌نیافته وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه

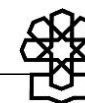
(میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای		تملك دارایی‌های سرمایه‌ای		جمع		درصد تغییر
		۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۹	
۵۲۰۰۰۰ - ۳	یارانه شیر مدارس	۲,۰۰۰,۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	۰	۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	۱۲۵/۰۰
۵۳۰۰۰۰ - ۲۴	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور - اعتبارات موضوع بند «ب» ماده (۶۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) - ۴۰ درصد سهم سازمان نوسازی مدارس، ۶۰ درصد سهم شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت	۰	۰	۸۵۲۲,۰۰۰	۱۳۰۸۷,۰۰۰	۸,۵۲۲,۰۰۰	۱۳۰۸۷,۰۰۰	۵۳/۵۷
۵۳۰۰۰۰ - ۲۷	اعتبارات موضوع ۰/۲۷ درصد از ۹ درصد تعرفه مالیات بر ارزش افزوده، ۸۵ درصد سهم وزارت ورزش و جوانان، ۱۵ درصد سهم وزارت آموزش و پرورش (۲۰ درصد از کل، سهم جوانان و اشتغال) ^۱	۷۳۸,۰۰۰	۹۵۴,۷۵۰	۷۱۶,۷۶۰	۹۴۷,۴۵۴	۱۲,۱۲۳,۰۰۰	۱۵,۸۵۱,۷۰۰	۳۰/۷۶
۵۳۰۰۰۰ - ۴۸	وزارت آموزش و پرورش - بازسازی و نوسازی فضاهای آموزشی، پرورشی و ورزشی از محل حساب ذخیره ارزی	۰	۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	۱	۳,۰۰۰,۰۰۰	۱	-۱۰۰/۰۰
۵۳۰۰۰۰ - ۵۵	وزارت آموزش و پرورش - توسعه عدالت آموزشی، نوسازی و مقاوم‌سازی و خرید تجهیزات برای مدارس روستایی - موضوع وصول مالیات بنگاه‌های اقتصادی زیرمجموعه نیروهای مسلح و ستاد اجرایی فرمان امام(ره)	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۰/۰۰
۵۵۰۰۰۰ - ۵۲	اجرای نظام رتبه‌بندی معلمان موضوع جزء «۲» بند «الف» ماده (۶۳) قانون برنامه ششم توسعه	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	-۱۰۰/۰۰
۵۵۰۰۰۰ - ۵۷	پرداختی به آموزش و پرورش بابت کمک به هزینه آب و برق مدارس ^۲	۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۰	۰	۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۰/۰۰
جدول تبصره ۱۴	پرداختی به آموزش و پرورش بابت کمک‌هزینه گاز مصرفی مدارس ^۳	۶۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۰	۰	۶۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۰/۰۰
۵۵۰۰۰۰ - ۶۹	اعتبار موضوع استخدام نیروهای حق‌التدریس، پیش‌دبستانی و خرید خدمات مشمول قانون مصوب ۱۳۹۷/۶/۱۳ مجلس شورای اسلامی	۴,۳۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۴,۳۰۰,۰۰۰	۰	-۱۰۰/۰۰
جمع		۲۸,۰۳۸,۰۰۰	۶,۴۵۴,۷۵۱	۱۲,۲۳۸,۷۶۰	۱۴,۰۳۴,۴۵۴	۴۰,۲۷۶,۷۶۱	۲۰,۴۸۹,۲۰۶	-۴۹/۱۳

۱. از مبالغ درج شده در ردیف (۳۷) جدول شماره (۹) که شامل (۷,۹۵۶,۲۵۰) میلیون ریال هزینه‌ای، (۷,۸۹۵,۴۵۰) میلیون ریال تملك دارایی سرمایه‌ای که در مجموع مبلغ (۱۵,۸۵۱,۷۰۰) ریال است، ۱۵ درصد از ۸۰ درصد باقی‌مانده پس از کسر سهم جوانان و اشتغال محاسبه شده و در ردیف این جدول درج شده است.

۲. کمک هزینه آب و برق در جدول (۹) درج نشده است و فقط در بند «الف» تبصره «۱۴» به‌همراه کمک‌هزینه گاز مصرفی درج شده است.

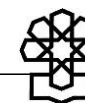
۳. کمک‌هزینه گاز در جدول (۹) درج نشده است و فقط در بند «الف» تبصره «۱۴» به‌همراه کمک‌هزینه آب و برق مصرفی درج شده است.

جدول اعتبارات هزینه‌ای وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه به تفکیک برنامه‌ها

درصد تغییر	اعتبارات هزینه‌ای			ردیف	شماره طبقه‌بندی
	۱۳۹۸	۱۳۹۹	عنوان برنامه		
-۸۳/۹	۳۱,۱۰۰	۵,۰۰۰	برنامه اطلاع‌رسانی آماری	۱	۱۰۰۲۰۱۰۰۰۰
۰	۰	۳۸,۸۵۸	برنامه توسعه دولت الکترونیک	۲	۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰
۱۹/۴	۱۹۵,۴۷۷,۸۴۶	۲۳۳,۳۳۸,۷۹۹	برنامه آموزش ابتدایی	۳	۱۸۰۱۰۰۱۰۰۰
۲۱	۱۲۸,۱۹۷,۱۲۹	۱۵۵,۱۴۲,۵۲۳	برنامه آموزش دوره اول متوسطه	۴	۱۸۰۱۰۰۵۰۰۰
۲۱/۴	۷۴,۱۵۵,۵۳۸	۹۰,۰۷۲,۷۳۱	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه نظری	۵	۱۸۰۱۰۰۶۰۰۰
-۱۶/۶	۹۷۴,۶۰۰	۸۱۲,۳۷۰	برنامه حمایت از فرهنگیان	۶	۱۸۰۱۰۰۷۰۰۰
-۱/۱	۴۱۵,۰۰۰	۴۱۰,۲۲۳	برنامه آموزش و پرورش دانش‌آموزان سرآمد	۷	۱۸۰۱۰۱۷۰۰۰
-۲۳/۶	۷۲۷,۱۴۱	۵۵۵,۱۵۸	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۸	۱۸۰۱۰۲۶۰۰۰
۵۲/۷	۱۵,۰۵۹,۹۱۱	۲۲,۹۹۸,۱۳۷	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه فنی‌وحرفه‌ای	۹	۱۸۰۲۰۷۶۰۰۰
۵۶/۳	۲۰,۳۱۸,۱۹۱	۳۱,۷۶۱,۷۶۶	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه کاردانش	۱۰	۱۸۰۲۰۷۷۰۰۰
-۲/۳	۴۷,۶۰۹	۴۶,۵۰۰	برنامه بررسی طرح‌های ارتقای نظام آموزشی و ارزیابی و نظارت بر مصوبات شورا	۱۲	۱۸۰۱۰۲۹۰۰۰
۲۶/۹	۱۰,۳۸۹,۹۶۳	۱۳,۱۸۴,۲۴۴	برنامه آموزش استثنایی	۱۳	۱۸۰۱۰۰۲۰۰۰
-۲۱	۶,۰۴۵,۰۶۱	۴,۷۷۴,۷۵۹	برنامه سوادآموزی	۱۴	۱۸۰۱۰۱۳۰۰۰
۶۸/۴	۹۶۹,۵۰۰	۱,۶۳۲,۴۵۰	برنامه تأمین کتاب‌های درسی، مواد آموزشی و کمک‌آموزشی	۱۵	۱۸۰۱۰۰۹۰۰۰
-۳۱/۲	۶۶۱,۱۲۰	۴۵۵,۰۶۰	برنامه راهبری توسعه مدارس غیردولتی و مشارکت‌های مردمی	۱۶	۱۸۰۱۰۱۰۰۰۰
-۷۶/۴	۱,۴۲۱,۲۰۰	۳۳۵,۰۰۰	برنامه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان	۱۷	۱۸۰۱۰۱۸۰۰۰
۳۲/۹	۱,۵۳۴,۵۰۰	۲,۰۳۹,۹۰۰	برنامه پرورشی، امور تربیتی و توانمندسازی دانش‌آموزان	۱۸	۱۸۰۱۰۲۵۰۰۰
۰	۰	۲۰۸,۵۲۸	برنامه تربیت دبیر	۱۹	۱۸۰۲۰۱۵۰۰۰
۰	۰	۴۱۹,۲۴۹	برنامه آموزش نیروی انسانی متخصص	۲۰	۱۸۰۳۰۰۱۰۰۰
۰	۰	۴,۱۵۱,۳۸۸	برنامه ارائه خدمات رفاهی، فرهنگی و ورزشی به دانشجویان	۲۱	۱۸۰۳۰۰۲۰۰۰
۰	۰	۳,۴۹۰	برنامه توسعه همکاری‌های علمی، فرهنگی و آموزشی بین‌الملل در آموزش عالی	۲۲	۱۸۰۳۰۵۹۰۰۰
-۴۱/۴	۱۰۶,۷۵۰	۶۲,۵۹۵	برنامه پژوهش‌های پایه‌ای دانشگاهی	۲۳	۱۸۰۴۰۰۳۰۰۰
-۳۶/۵	۱۹۱,۹۳۱	۱۲۱,۸۲۰	برنامه پژوهش‌های توسعه‌ای دانشگاهی	۲۴	۱۸۰۵۰۰۳۰۰۰
۰	۰	۱۲,۰۰۰	برنامه توسعه فن‌آفرینی	۲۶	۱۸۰۵۰۷۴۰۰۰
۱۳۲/۹	۵۹۰,۰۰۰	۱,۳۷۴,۴۱۰	ارتقای سلامت دانش‌آموزان	۲۷	۱۶۰۱۰۱۲۰۰۰

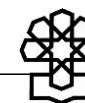
شماره طبقه‌بندی	ردیف	اعتبارات هزینه‌ای			درصد تغییر
		عنوان برنامه	۱۳۹۹	۱۳۹۸	
۱۷۰۲۰۱۱۰۰۰	۲۸	برنامه تربیت بدنی دانش‌آموزان	۲,۷۰۰,۰۰۰	۱,۸۳۰,۷۰۰	۴۷/۵
۱۸۰۱۰۰۳۰۰۰	۲۹	برنامه آموزش پیش از دبستان	۵۲۰,۰۰۰	۷۳۷,۷۵۰	-۲۹/۵
۱۸۰۲۰۱۲۰۰۰	۳۰	ارتقای حرفه‌ای معلمان	۸۲۷,۴۶۳	۱,۱۶۱,۹۹۰	-۲۸/۸
۱۷۰۴۰۰۸۰۰۰	۳۱	گسترش خدمات موزه‌ای	۹,۴۰۰	۹,۴۰۰	۰
۱۸۰۱۰۱۱۰۰۰	۳۲	برنامه راهبری نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	۲۸۲,۱۳۰	۲۷۵,۴۶۸	۲/۴
۱۸۰۱۰۰۴۰۰۰	۳۳	برنامه آموزش دانش‌آموزان خارج از کشور	۳,۰۷۵,۰۰۰	۲,۰۷۵,۵۶۷	۴۸/۱
۱۸۰۲۰۵۸۰۰۰	۳۴	برنامه تربیت معلم	۵,۰۹۱,۰۰۵	۳,۹۵۵,۰۴۰	۲۸/۷
۱۸۰۱۰۱۲۰۰۰	۳۵	برنامه سنجش آمادگی و استعداد تحصیلی	۳۸۶,۷۸۰	۴۰۸,۱۰۰	-۵/۲
۱۸۰۲۰۱۱۰۰۰	۳۶	برنامه آموزش دوره متوسطه حرفه‌ای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه	۴۸,۰۴۰	۳۴,۳۰۰	۴۰
۱۹۰۴۰۱۰۰۰۰	۳۷	توانبخشی دانش‌آموزان استثنایی	۸۴,۵۲۰	۹۲,۱۶۵	-۸/۳
۱۷۰۳۰۰۹۰۰۰	۳۸	برنامه تولید آثار متناسب تربیتی و پرورشی کودکان و نوجوانان	۶۳۰,۶۰۰	۴۰۳,۰۰۰	۵۶/۴
۱۷۰۳۰۲۹۰۰۰	۳۹	برنامه رشد و پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱,۳۳۸,۲۱۰	۱,۴۱۶,۸۰۰	-۵/۵
۱۸۰۱۰۱۵۰۰۰	۴۰	برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۰	-	۰
۱۸۰۲۰۰۷۰۰۰	۴۱	برنامه آموزش‌های شغلی	۰	۴۰۰	-۱۰۰
۱۸۰۱۰۱۹۰۰۰	۴۲	برنامه ارائه خدمات رفاهی به دانش‌آموزان	۰	۱,۱۶۰,۰۰۰	-۱۰۰
۱۸۰۱۰۲۱۰۰۰	۴۳	برنامه هدایت و ارتقای فعالیت‌های سازمان دانش‌آموزی	۰	۲۲۳,۰۰۰	-۱۰۰
۱۸۰۱۰۲۲۰۰۰	۴۴	برنامه هدایت و پشتیبانی انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان	۰	۴۶۸,۰۰۰	-۱۰۰
۱۸۰۲۰۰۹۰۰۰	۴۵	برنامه آموزش کارشناس مهارتی	۰	۴۹,۶۷۰	-۱۰۰
۱۸۰۳۰۰۵۰۰۰	۴۶	برنامه آموزش کارشناسی	۰	۲۵۸,۰۹۰	-۱۰۰
۱۸۰۳۰۰۶۰۰۰	۴۷	برنامه آموزش کارشناسی ارشد	۰	۲۳۱,۴۹۰	-۱۰۰
۱۸۰۳۰۰۷۰۰۰	۴۸	برنامه آموزش دکتری تخصصی	۰	۵۳,۸۹۰	-۱۰۰
۱۸۰۳۰۰۹۰۰۰	۴۹	برنامه ارائه خدمات رفاهی به دانشجویان	۰	۱,۵۱۸,۹۹۰	-۱۰۰
۱۸۰۳۰۰۹۰۰۰	۵۰	برنامه ارائه خدمات فرهنگی به دانشجویان	۰	۱۱۰,۶۷۰	-۱۰۰
		جمع کل	۵۷۸,۹۵۰,۱۰۶	۴۷۳,۷۸۸,۵۷۰	۲۲/۲

جدول احکام مرتبط با وزارت آموزش و پرورش در متن ماده واحد بودجه کل کشور (مقایسه لایحه بودجه ۱۳۹۹ و قانون بودجه ۱۳۹۸)

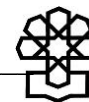
قانون ۱۳۹۸	لایحه ۱۳۹۹	ارزیابی ۱۳۹۸
بند «ه» تبصره ۱» - شرکت ملی نفت ایران مکلف است حداکثر مبلغ شصت هزار میلیارد (۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال معادل حداقل چهار میلیون تن مواد اولیه قیر رایگان از منابع دریافتی بابت خوراک مایع تحویلی به پتروشیمی‌ها و پالایشگاه‌ها را به صورت ماهیانه به حسابی که نزد خزانه‌داری کل کشور افتتاح می‌شود، واریز کند. سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است، صد درصد (۱۰۰٪) مبالغ واریزی را به صورت ماهیانه به دستگاه‌های اجرایی ذی ربط در سقف سهمیه‌های زیر به صورت هم‌زمان برای خرید قیر مصرفی مورد تأیید سازمان ملی استاندارد ایران و تأمین سایر هزینه‌های اجرای آسفالت طرح‌های مربوط تخصیص دهد. خزانه‌داری کل کشور مکلف است مبلغ تخصیص داده شده را به صورت کامل پرداخت و براساس موافقتنامه مبادله با شرکت مذکور تسویه حساب کند: ۵. پنج درصد (۵٪) اعتبار برای نوسازی مدارس و دانشگاه فرهنگیان در اختیار وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور)	حذف شده است.	حدود ۲۳ هزار میلیارد تومان اعتبار برای رسیدن به سرانه میانگین فضای آموزشی، پرورشی و ورزشی مدارس مورد نیاز می‌باشد، در حالی که برای رسیدن به سرانه استاندارد در همه استان‌های کشور اعتباری به مراتب بیش از این نیاز می‌باشد. بنابراین حذف تبصره مذکور و سهم ۵ درصدی نوسازی مدارس و دانشگاه فرهنگیان می‌تواند این چالش را جدی‌تر نماید، بنابراین پیشنهاد احیای تبصره مذکور در قانون بودجه ۱۳۹۸ داده می‌شود.
بند «ز» تبصره ۱» - سهم وزارت آموزش و پرورش از محل بند «ب» ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ (۲) افزایش و مبلغ مابه‌التفاوت به وزارت نفت (شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت) اختصاص می‌یابد. شرکت مذکور مکلف است با همکاری وزارت آموزش و پرورش نسبت به تأمین و استانداردسازی سامانه گرمایشی یک‌صد هزار (۱۰۰,۰۰۰) کلاس درس مدارس اقدام کند.	بند «ه» تبصره ۱» - منابع بند «ب» ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ از بیست درصد (۲۰٪) به پنجاه درصد (۵۰٪) افزایش و مبلغ مابه‌التفاوت به وزارت نفت (شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت) اختصاص می‌یابد. شرکت مذکور مکلف است با همکاری وزارت آموزش و پرورش نسبت به تأمین و استانداردسازی سامانه گرمایشی یک‌صد هزار (۱۰۰,۰۰۰) کلاس درس مدارس اقدام کند.	اگرچه سهم ۲۰ درصدی وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس کشور) در متن ماده (۶۵) الحاق ۲، ۲۰ درصد بوده و در متن تبصره لایحه به ۵۰ درصد رسیده است، اما اختصاص مابه‌التفاوت (۳۰ درصدی) به شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت می‌تواند چالش‌هایی را در اجرای این تبصره ایجاد کند همچون عدم تخصیص کامل اعتبارات، عدم اشراف سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت نسبت به مدارس دارای اولویت و تداخل کارکردی میان دو دستگاه. بنابراین پیشنهاد می‌شود همه سهم ۵۰ درصدی وزارت آموزش و پرورش به سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس کشور اختصاص یابد.

قانون ۱۳۹۸	لایحه ۱۳۹۹	ارزیابی ۱۳۹۸
بند «م» تبصره «۶» - کلیه واحدهای آموزشی دولتی وزارت آموزش و پرورش از پرداخت هزینه‌های آب، برق و گاز (در صورت رعایت الگوی مصرف) معاف هستند. سقف الگوی مصرف طی دستورالعملی توسط وزارتخانه‌های «نفت»، «نیرو» و «آموزش و پرورش» حداکثر تا سه ماه ابلاغ و اجرا می‌شود.	بند «م» تبصره «۶» - کلیه واحدهای آموزشی دولتی وزارت آموزش و پرورش از پرداخت هزینه‌های آب، برق و گاز (در صورت رعایت الگوی مصرف) معاف هستند. سقف الگوی مصرف طی دستورالعملی توسط وزارتخانه‌های «نفت»، «نیرو» و «آموزش و پرورش» حداکثر تا سه ماه ابلاغ و اجرا می‌شود.	تجربه دو سال گذشته اجرای این تبصره نشان می‌دهد که الگوی مصرف متناسب با شرایط جغرافیایی و اقلیم‌های مختلف و نیز نوع مدارس همچون شبانه‌روزی‌ها نبوده است و این اصل مهم رعایت نمی‌شود. بنابراین باید این امر مهم در متن تبصره لحاظ شود.
بند «الف» تبصره «۱۴» - در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ و با هدف تحقق عدالت؛ کاهش فقر مطلق و توسعه بهداشت و سلامت مردم و همچنین معطوف نمودن پرداخت یارانه به خانوارهای نیازمند و در اجرای ماده (۳۹) قانون برنامه ششم توسعه تمامی دریافتی‌ها (منابع) مندرج در جدول ذیل به حساب سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و پس از تخصیص سازمان برنامه و بودجه کشور مطابق جدول ذیل هزینه می‌گردد: پرداختی‌ها (مصارف): ۷. عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱۷,۰۴۴) (میلیارد ریال) ۱۰. پرداختی به آموزش و پرورش بابت کمک به هزینه گاز مصرفی مدارس ۶۰۰ (میلیارد ریال) ۱۳. پرداختی به آموزش و پرورش بابت کمک به هزینه برق مصرفی مدارس ۳۰۰ (میلیارد ریال) ۱۸. پرداختی به آموزش و پرورش بابت کمک به هزینه آب مصرفی مدارس ۱۰۰ (میلیارد ریال)	بند «الف» تبصره «۱۴» - در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ و با هدف تحقق عدالت، کاهش فقر مطلق و توسعه بهداشت و سلامت مردم و همچنین معطوف نمودن پرداخت یارانه به خانوارهای نیازمند و در اجرای ماده (۳۹) قانون برنامه ششم توسعه، تمامی دریافتی‌ها (منابع) مندرج در جدول ذیل به استثنای عوارض شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به حساب سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و پس از تخصیص سازمان برنامه و بودجه کشور، مطابق جدول ذیل هزینه می‌شود: پرداختی‌ها (مصارف): ۶. عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از گاز - سهم ۵۰ درصدی (۳۰ درصد بابت گرمایش مدارس به سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت و ۲۰ درصد به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور (۱۳,۰۰۸) (میلیارد ریال) ۷. عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت - سوخت نیروگاه‌ها سهم ۵۰ درصدی (۳۰ درصد بابت گرمایش مدارس به سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت و ۲۰ درصد به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور (۱۷۹) (میلیارد ریال)	گرچه سهم ۲۰ درصدی وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس کشور) در متن ماده (۶۵) الحاق ۲، ۲۰ درصد بوده و در متن تبصره لایحه به ۵۰ درصد رسیده است، اما اختصاص مابه‌التفاوت (۳۰ درصدی) به شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت می‌تواند چالش‌هایی را در اجرای این تبصره ایجاد کند همچون عدم تخصیص کامل اعتبارات، عدم اشراف سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت نسبت به مدارس دارای اولویت، و... بنابراین پیشنهاد می‌شود همه سهم ۵۰ درصدی وزارت آموزش و پرورش به سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس کشور اختصاص یابد.

قانون ۱۳۹۸	لایحه ۱۳۹۹	ارزیابی ۱۳۹۸
	۹. پرداختی به آموزش و پرورش بابت کمک به هزینه گاز مصرفی مدارس (۶۰۰ میلیارد ریال) ۱۰. پرداختی به آموزش و پرورش بابت کمک به هزینه برق مصرفی مدارس (۳۰۰ میلیارد ریال) ۱۱. پرداختی به آموزش و پرورش بابت کمک به هزینه آب مصرفی مدارس (۱۰۰ میلیارد ریال)	
بند «۳» تبصره «۱۹» - دولت می‌تواند در احداث، توسعه و بهره‌برداری از حوزه‌های سلامت، آموزش و تحقیقات و فرهنگ موضوع تبصره «۲» بند «ج» ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی و همچنین در اجرای طرح‌های بنگاه‌ها و فعالیت‌های گروه سه ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) با استفاده از روش مشارکت عمومی - خصوصی از ظرفیت این تبصره با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) استفاده کند.	بند «۳» تبصره «۱۹» - دولت می‌تواند در احداث، توسعه و بهره‌برداری از حوزه‌های سلامت، آموزش و تحقیقات و فرهنگ موضوع تبصره «۲» بند «ج» ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی و همچنین در اجرای طرح‌های بنگاه‌ها و فعالیت‌های گروه سه ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) با استفاده از روش مشارکت عمومی - خصوصی از ظرفیت این تبصره با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) استفاده کند.	با توجه به حاکمیتی بودن آموزش و پرورش عمومی و ممنوعیت واگذاری مدارس در ماده (۲۵) و (۲۸) قانون برنامه ششم توسعه، اگرچه استفاده از روش مشارکت عمومی - خصوصی در امر احداث و توسعه بخش آموزش مانعی ندارد، اما بهره‌برداری از واحدهای آموزشی همچون مدارس مغایر مواد مذکور قانون برنامه ششم بوده و واگذاری مدارس به‌شمار می‌رود.
	تبصره «۲۰» - بند «د» - دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۵) قانون برنامه ششم توسعه با رعایت احکام این ماده، مکلف به تأمین حداقل ده درصد (۱۰٪) از وظایف این ماده از طریق واگذاری و خرید خدمات می‌باشند. همچنین ایجاد هرگونه واحد اداری یا عملیاتی جدید برای انجام وظایف موضوع ماده فوق‌الذکر ممنوع است و تأمین خدمات مورد نیاز از طریق سازوکار پیش‌بینی شده در این ماده و اعتبارات مصوب امکان‌پذیر است.	- در ماده (۲۵) قانون برنامه ششم درخصوص خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی در دستگاه‌های اجرایی که عهده‌دار وظایف اجتماعی و فرهنگی و خدماتی هستند، واگذاری مدارس دولتی ممنوع شده است. - بند «الف» ماده (۲۸) قانون برنامه ششم توسعه در راستای اصلاح نظام اداری، کاهش حجم، اندازه و ساختار مجموع دستگاه‌های اجرایی در طول قانون برنامه ششم حداقل به میزان پانزده درصد (۱۵٪) نسبت به وضع موجود از طریق واگذاری واحدهای عملیاتی، خرید خدمات و مشارکت با بخش غیردولتی با اولویت تعاونی‌ها... را مطرح کرده است. این بند از ماده (۲۸) قانون مذکور، مدارس دولتی را مستثنا کرده است. - وزارت آموزش و پرورش در حال حاضر که حدود ۱۴ درصد از جمعیت دانش‌آموزی این وزارتخانه در مدارس غیردولتی مشغول به تحصیل می‌باشند، نظارت کافی

ارزیابی ۱۳۹۸	لایحه ۱۳۹۹	قانون ۱۳۹۸
درخصوص عملکرد مالی، شهریه‌های دریافتی از اولیا و سطح کیفی خدمات آموزشی ارائه شده در این مدارس را ندارد، بنابراین وزارت آموزش و پرورش به‌طور منطقی در صورتی که افزون بر اینها، ۱۰ درصد از دانش‌آموزان خود را از طریق خرید خدمات اداره کند، از انجام صحیح این مأموریت ناتوان خواهد بود. - تجربه سال‌های اخیر خرید خدمات آموزشی از بخش غیردولتی نشان داده است که این بخش با کاهش سطح کیفی خدمات ارائه شده، به‌کارگیری نیروی انسانی آموزش‌ندیده، ارزان‌قیمت، بدون حق بیمه و پرداخت‌های متناسب و گاهی دریافت وجه از والدین سعی بر کسب سود بیشتر داشته است. بنابراین مدارس باید از متن بند مذکور از تبصره «۲۰» لایحه بودجه ۱۳۹۹ مستثنا شوند.		

منابع و مأخذ

۱. قانون بودجه ۱۳۹۸ کل کشور.
۲. لایحه بودجه ۱۳۹۹ کل کشور.
۳. سالنامه آماری وزارت آموزش و پرورش، سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۷.
۴. قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی.
۵. قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.
۶. قانون الحاق مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۰۴.
۷. اساسنامه دانشگاه فرهنگیان، مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۰.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۶۷۸۵

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور ۱۱. بخش آموزش و پرورش

نام دفتر: مطالعات آموزش و فرهنگ (گروه آموزش و پرورش و فنی و حرفه‌ای)

تهیه و تدوین: موسی بیات

همکار: حجت‌اله بنیادی

ناظران علمی: صادق ستاری‌فرد، سینا کلهر

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. آموزش و پرورش

۲. بودجه آموزش و پرورش

۳. مالیه آموزش

۴. اقتصاد آموزش و پرورش

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۹/۳۰